

תוכן העניינים

1	הקדמה
3	שיטות לפתירת תרגילי פועל
6	גזרת השלמים: תרגיל חימום
12	פיעל ופועל
16	התפעל
22	הפעיל והופעל
28	פעל
32	נפעל
35	עוצרים ומסכמים
36	סיכום גזרת השלמים
40	פעלים בהקשרים
42	גזרת פ"נ
45	בניין פעל
45	בניין נפעל
48	הפעיל-הופעל
49	עוצרים ומסכמים
51	פעלים בהקשרים
53	גזרת פ"י
57	פעל
58	נפעל
59	הפעיל הופעל
63	עוצרים ומסכמים
65	גזרת ע"ו-ע"י
68	פעל והפעיל
68	הפעיל והופעל
69	פיעל והתפעל
72	עוצרים ומסכמים
73	גזרת ל"י
77	תרגול לפי גופים חמנים
80	תרגול לפי בניינים
86	עוצרים ומסכמים
87	פעלים בהקשרים
88	שורשים מורכבים
91	עוצרים ומסכמים

92	תרגילי סיכום לכל הגזרות
98	פעלים בהקשרים
101	תרגילי זוגות
103	תרגיל זוגות: פיעל-פועל גזרת השלמים
104	תרגיל זוגות: הפעיל-הופעל גזרת השלמים
105	תרגיל זוגות: פעל-נפעל פ"נ
106	תרגיל זוגות: נפעל פ"י
107	תרגיל זוגות: הפעיל-הופעל פ"י ופ"נ
108	תרגיל זוגות: פיעל והתפעל ע"ו-ע"י
109	תרגיל זוגות: גזרת ל"י - כל הבניינים
111	פתרונות לתרגילים
111	גזרת השלמים
114	גזרת פ"נ
115	גזרת פ"י
116	גזרת ע"ו
117	גזרת ל"י
118	שורשים מורכבים
118	תרגילי סיכום לכל הגזרות

הקדמה

רב פעלים -- כשמו כן הוא: הספר נועד הן ללימוד צורות הפועל הן להעשרת אוצר המילים של הלומדים על ידי תרגול הפעלים בהקשרם בדרכים מגוונות. **רב פעלים – חלק ב** מיועד לתלמידים ברמה ה', לפי השיטה הנהוגה ביחידה לעברית בבית הספר לתלמידים מחו"ל באוניברסיטה העברית.

תרגול הצורות נעשה ברובו בצורה הפשוטה והישירה: משפטים קצרים שיש לשבץ בהם את הפעלים בצורה המתאימה. מלבד זאת, הלומדים צריכים להתמודד עם טקסטים ארוכים יותר שיש לשבץ בהם פעלים, וכן עם תרגילי אוצר מילים, שמטרתם לחזק את השליטה במשמעויות הפעלים הנלמדים בספר. בתחילת הספר מוצעות שיטות לפתירת תרגילי פועל, ובסופו מצויים תרגילי סיכום לכל הגזרות, תרגילי זוגות ופתרונות.

כל גזרה הכלולה בספר נלמדת בצורה דומה:

- טקסט קצר המציג את צורות הפועל הנלמדות בפרק. הטקסטים האלה יכולים לשמש בכיתה לתרגול הבנת הנקרא וכנקודת מוצא לשיחה ולדיון. אוצר המילים של הטקסטים האלה מופיע לאחר מכן שוב ושוב בפרק עצמו ובפרקים הבאים.
- טבלה של נטיית הגזרה בכל הבניינים.
- הסברים על צורות הפועל בגזרה בחלוקה לפי בניינים, ובכלל זה רשימת הפעלים הנוטים בצורות המיוחדות של הגזרה וכן רשימת שמות פעולה חריגים. בדרך כלל הרשימות האלה אינן מלאות, כלומר הן אינן כוללות את כל הפעלים הנוטים בצורה הנלמדת ואת כל שמות הפעולה החריגים, אולם הן משקפות את אוצר המילים שיש להכיר ברמה ה'.
- תרגילי פועל המורכבים בעיקר ממשפטים קצרים.
- תרגילי פועל לחיזוק השליטה במשמעויות הבניינים.
- תרגילי פועל ארוכים (טקסט).
- תרגיל "עוצרים ומסכמים" – לתרגול כל הצורות שנלמדו עד אותו שלב.
- תרגיל "פעלים בהקשרים" – לתרגול אוצר המילים שנלמד עד אותו שלב.

ברוב הפרקים הטקסטים נסבים באופן חופשי סביב נושא מסוים, למשל, פרק התפעל שלמים – סביב עולם החי והצומח; פרק נפעל שלמים – סביב זיקות בין אפריקה לישראל; פרק ל"י – סביב טכנולוגיה ועתידינות; פרק השורשים המורכבים – סביב פשע וכן הלאה. אחרי מקצת הטקסטים מוצעים נושאים לדיון ולכתיבה.

הספר עשיר מאוד באוצר מילים ההולם את רמה ה', וכדי שהתלמידים לא יאבדו את דרכם בין שלל המילים החדשות (מקצתן חזרות בספר שוב ושוב ומקצתן מופיעות פעמים מעטות), צורפו לטקסטים רבים תיבות צד המבארות את המילים.

לצד התרגילים מופיעים בספר הסברים על משמעויות הבניינים וכן פירושי מילים והדגמת השימוש בהן. הסברים המופיעים בחלק הראשון של רב פעלים (לרמה ד') לרוב אינם מופיעים כאן שוב. על כן, אין כאן הסברים על מעבר ממשפט פעיל לסביל, על הסביל הסתמי ועוד.

רצוני להודות לכל המורות שהסכימו ללמד בספר בשלביו השונים, להעיר הערות ולהסב את תשומת לבי לשגיאות: אירית זילברשץ, מירה שמאלי, שלומית חזני, הודיה כהנא-אריאל, יונת מועלם-אליהו וכן טיטיון.

תודה מיוחדת לכרמיה שובל שליוותה את התהליך, תיקנה טעויות והעירה הערות חשובות. תודה מעומק הלב גם ליהודית מאיר על התמיכה והפרגון, על קריאת כתב היד במלואו, על הצעות לתיקונים ועל רעיונות נהדרים לתרגילים. ואחרון חביב, תודה לאיתן פינסקי שקרא את כתב היד ובדק את הפתרונות.

אני מקווה שתפיקו תועלת והנאה משימוש בספר.

דורון מגן

גזרת פ"נ

א. השלימו את המשפטים, הלקוחים משלטים של הפגנות שונות, בעזרת מילים מהרשימה. שימו לב, השורש של כל הפעלים ברשימה מתחיל באות נ. נסו למצוא פעלים נוספים מגזרת פ"נ גם במשפטים הפותחים.

הפגנה ענקית מתקיימת בכיכר המרכזית של העיר. אלפי מפגינים הוסעו לשם באוטובוסים מאורגנים. הם ניצבים במקומם כבר שעות רבות ונושאים שלטים שעליהם כתוב...

ליטול (=לקחת)	"אחינו ואחיותינו במצוקה! אסור לנו _____ אותם!"
להינצל (=להישאר בחיים)	"מוכרחים _____ את הכלכלה! שר האוצר הביתה!"
לנטוש (=לעזוב)	"לא נסכים _____ עם ארגוני הטרור!"
לתת יד (=לשתף פעולה)	"אסור _____ לפיטורי אלפי עובדים!"
להציל	"אלפים יכולים _____ בזכות הרפורמה במערכת הבריאות! אסור לבטל אותה!"
לשאת ולתת	"הממשלה צריכה _____ אחריות גם על העניים והמוחלשים בחברה!"

